

บทที่ ๕

วิเคราะห์เพลงนางหงส์ เรื่องเทพนิมิต

เพลงนางหงส์ เรื่องเทพนิมิต เป็นชุดเพลงประโคมที่ประกอบไปด้วยเพลง เพลงเทพนิมิต สามชั้น เพลงเร็วแขกมัดตีนหมู เพลงเร็วลูกวอนแม่ เพลงจีนไหว้เจ้า และจบด้วยลูกหมดตามลำดับ ผู้วิจัยขอแสดงโน้ตเพลงนางหงส์ เรื่องเทพนิมิตไว้ก่อนการวิเคราะห์ และจะทำการวิเคราะห์ทีละบท เพลงตามลำดับ

เพลงเทพนิมิต สามชั้น

ท่อนที่ ๑

- - - ล	- - - ดั - ดั	- - - รี่	- - - ดั - ดั	- ล - -	ซ ซ - -	ดั - ดั - -	รี่ - รี่ - มี่
- - - ม	- ด - -	- - - ร	- ด - -	- ม - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ม

- รี่ - ม	- ซ - ล	- ดั - ล	- ซ - ม	- - ซ ซ	- ล - ร	- - - -	รี่ - ม - ซ
- ด - -	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ร	- ซ - -	- ล - ล	- ร - ด	- - - ซ

- รี่ - -	ดั - ล - ดั	- - - มี่	มี่ - รี่ -	ดั - รี่ -	รี่ - ดั -	- ล - -	ซ - ม - ซ
- - - ดั - ล	- ซ - -	- - - รี่	- ดั - ล	- ล - ดั	- ล - ซ	- - - ซ - ม	- ร - -

- - - ซ - ล	- - - ดั -	- ล - -	ซ - ม - ซ	- ซ - ม	ร - ร - -	- - - ร - ม	ฟ - ซ - ซ
- ม - -	ซ - ล - ซ	- - - ซ - ม	- ร - -	- ด - -	- ด - ซ	- ด - -	- ซ - -

- ม - -	ร - ร - -	ม - ม - -	ซ - ซ - ล	- ดั - รี่	- ดั - -	ล - ล - -	ซ - ซ - ม
- ร - ล	- - - ร	- - - ซ	- - - ล	- ด - ร	- ด - ล	- - - ซ	- - - ร

- มี่ - มี่	รี่ - รี่ -	มี่ - รี่ -	- - - ดั -	รี่ - ดั - ดั	ล - ล -	ดั - ล - ล	- - - ซ -
- - - รี่ -	- ดั - ดั	- - - ดั -	ดั - ล - ล	- - - ล -	- ซ - ซ	- - - ซ -	ซ - ม - ม

- ล - -	ซ - ม - -	ดั - ดั - -	รี่ - รี่ - มี่	- มี่ - มี่	- มี่ - -	มี่ - มี่ - -	รี่ - รี่ - ดั
- - - ซ - ม	- - - ร - ด	- - - ร	- - - ม	- ซ - ล	- ซ - ม	- - - ร	- - - ด

- ดั - -	ริ มั - มั	- มั - มั	- มั - ริ	- มั - ริ	- ดั - ล	- ดั - -	ริ ริ - ดั
- ด - -	- ม - ฑ	- ล - ฑ	- ม - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ด - ร	- - - ด

กลับต้น

ตอนที่ ๒

- - - ฑ	- - - ล	- - - ดั	- - - ริ	- มั - มั	- มั - -	ริ ริ - -	ดั ดั - ล
- - - ฑ	- - - ลุ	- - - ด	- - - ร	- ม - ฑ	- ม - ร	- - - ด	- - - ม

- - - -	ฑ ล - -	- - - -	ฑ ล - -	- - - ล	- - - ฑ	ล ฑ - ฑ	ล - ดั -
- - ร ม	- - ฑ ม	- - ร ม	- - ฑ ม	- ม - -	ฑ ม - ร	- - ม -	- ฑ - ล

(--- เครื่องนำ ---)   (--- เครื่องตาม ---)   (--- เครื่องนำ ---)   (--- เครื่องตาม ---)

ล ฑ - ฑ	ล - ดั -	ล ฑ - ฑ	ล - ดั -	ดั ริ - -	ดั - ล ดั	ดั ริ - -	ดั - ล ดั
- - ม -	- ฑ - ล	- - ม -	- ฑ - ล	- - ดั ล	- ฑ - -	- - ดั ล	- ฑ - -

(--- เครื่องนำ ---)   (--- เครื่องตาม ---)

ฑ ล - -	ฑ ม - -	ฑ ล - -	ฑ ม - -	- - ฑ ฑ	- - ล ล	- - ฑ ฑ	- - ม ม
- - ฑ ม	- - ร ด	- - ฑ ม	- - ร ด	- - - ฑ	- - - ลุ	- - - ฑ	- - - ฑ

- - ร ร	- - ม ม	- - ฑ ฑ	- - ล ล	- - ฑ ฑ	- - ดั ดั	- - ริ ริ	- - มั มั
- - - ลุ	- - - ฑ	- - - ฑ	- - - ล	- - - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ม

- - ฑ ล	- ดั - ริ	- มั - ริ	- ดั - ล	- ล - -	ฑ ฑ - -	ล ล - -	ดั ดั - ริ
- ฬ - -	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ม - ร	- - - ม	- - - ด	- - - ร

- ล - -	ฑ ม - -	ดั ดั - -	ริ ริ - มั	- มั - มั	- มั - -	มั มั - -	ริ ริ - ดั
- - ฑ ม	- - ร ด	- - - ร	- - - ม	- ฑ - ล	- ฑ - ม	- - - ร	- - - ด

- ดั - -	ริ มั - มั	- มั - มั	- มั - ริ	- มั - ริ	- ดั - ล	- ดั - -	ริ ริ - ดั
- ด - -	- ม - ฑ	- ล - ฑ	- ม - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ด - ร	- - - ด

กลับต้น

เพลงเร็วแขกมัตตีนหมู

ท่อนที่ ๑

วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๑

- ล - -	ช ม - -	- - - ด	- - ร ม	- ฟ - ช	ล ช - -	- - ร ม	- - ฟ ช
- - ช ม	- - ร ด	- ช - -	- ด - -	- ด - -	- - ฟ ม	ร ด - -	ร ม - -

- ม - -	ร ม - ม	- - ร ม	- - ฟ ช	- - ช ล	- - ดั รั	ม รั - -	ดั รั - ดั
- - ร ด	- - ร -	ร ด - -	ร ม - -	- ม - -	ช ล - -	- - ดั ล	- - - ช

วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๒

ม - - ด	- ด ช -	ม - ร ม	ช - ล -	- ด - ร ม	ช - ล -	- - - ช ล	ดั รั - ดั
- ร ด ช -	ช - - ม	- ร ด - -	- ม - ช	ช - ด -	- ม - ช	ร ม ฟ -	- - ด -

วรรคที่ ๒

- ม รั ดั	- ท - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
- ม ร ด	- ท - ลุ	- - - ร	- - - ลุ	- - - ร	- - - ลุ	- - - ร	- - - ลุ

- ล - ล	- ล - ล
- - - ร	- - - ลุ

วรรคที่ ๓

- ม รั ดั	- ดั - ล	- ร ม ฟ ล	- ช - ฟ
- ม ร ด	- ลุ - -	ด - - -	ร - ด -

ซ้ำ

วรรคที่ ๔

ม - - ด	- ด - ร ม	- - - ช ล	ช - ดั ดั
- ร ด ช -	ช - ด -	ร ม ฟ -	- ด - -

ซ้ำ

วรรคที่ ๖

- - ตํ ตํ	- ล - รั	- ตํ - ล	- ช - ตํ	- มํ - มํ	มํ มํ - รั	- ตํ - ล	- ช - ตํ
- ด - -	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	- ม - ล	ช ม - ร	- ด - ม	- ร - ด

วรรคที่ ๗

- ตํ - ตํ	- ตํ - ตํ	- ตํ - ตํ	- ตํ - ตํ	- ตํ - ตํ	- ตํ - ตํ	- ตํ - ตํ	- ตํ - ตํ
- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด

กลับต้นท่อนที่ ๑ ทำนองวรรคที่ ๑ บรรเลงทำนองปกติ ไม่ขยาย

ท่อนที่ ๒

วรรคที่ ๑

- ช - ช	- ช - ช	- ช - -	ม ร - -	- ด - -	- ล - ด	ท - ล ด	- ด - รั ม
- - - ร	- - - ม	- - ด ร	- - ด ล	- - - ช	- - - -	- ล ช - -	ช - ด -

วรรคที่ ๒

- ช - ช	- ช - ช	- ช - -	ม ร - -
- - - ร	- - - ม	- - ด ร	- - ด ล

วรรคที่ ๓

- มํ - -	รั รั - ท	- - ล ท	- รั - มํ	- ล - -	ล ล - ช	- ตํ รั มํ	- รั - ตํ
- ม - ร	- - - ท	- ช - -	- ร - ม	- ล - ล	- - - ช	ด - - ม	- ร - ด

ช้า

วรรคที่ ๔

- มํ รั ตํ	- ตํ - ล	- - ช ล	- ตํ - รั	- ร ม ฟ ล	- ช - ฟ	ม - ช ฟ	- - ช -
- มํ ร ด	- ล - -	ร ม - -	- ด - ร	ด - - -	ร - ด -	- ร - -	ม ร - ด

ช้า

วรรคที่ ๕

- - ตํ ตํ	- ล - รั	- ตํ - ล	- ช - ตํ	- มํ - มํ	มํ มํ - รั	- ตํ - ล	- ช - ตํ
- ด - -	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	- ม - ล	ช ม - ร	- ด - ม	- ร - ด

วรรคที่ ๖

- ตั - ตั	- ตั - ตั	- ตั - ตั	- ตั - ตั	- ตั - ตั	- ตั - ตั	- ตั - ตั	- ตั - ตั
- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด

กลับต้น

เพลงเรีวลูกวอนแม่

วรรคที่ ๑

- - มั รั	- - รั ตั	- - มั รั	- - รั ตั
- - - -	ตั ล - ฑ	- - - -	ตั ล - ฑ

วรรคที่ ๒

- - มั รั	- - ตั รั	- - มั รั	- - รั ตั
- - - -	ตั ล - -	ตั ล - -	ตั ล - ฑ

ซ้ำ

วรรคที่ ๓

- - มั มั	- - มั มั	- - ตั ตั	- รั - มั	- มั - มั	- มั - -	มั มั - -	รั รั - ตั
- ม - -	- ม - -	- ด - -	- ร - ม	- ฑ - ล	- ฑ - ม	- - - ร	- - - ด

ซ้ำ

วรรคที่ ๔

- ล - รั	- ตั - ล	- มั - รั	- มั - มั	- ล - รั	- ตั - ล	- มั - มั	- รั - ตั
- ม - ร	- ด - ม	- ม - ร	- ม - ฑ	- ม - ร	- ด - ม	- ฑ - ม	- ร - ด

ซ้ำ

วรรคที่ ๕

- มั - -	มั รั - -	รั ท - -	ท ล - -	- ฑ - ตั	- - รั มั	- มั - มั	- รั - ตั
- - รั ท	- - ท ล	- - ล ฑ	- - ฑ ม	- ร - ด	- - - ม	- ฑ - ม	- ร - ด

ซ้ำ

กลับต้นวรรค ๔ และ ๕

เพลงจีนไห้วเจ้า

ท่อนที่ ๑

----	--- ล	-----	- ฅ - ล	- ตั้ม - ล	ฅ ม - ฅ	- ฅ - -	- ม - ร
----	--- ลุ	-----	- ฅ - ลุ	- ด - ล	ฅ ทุ - ฅ	- ฅ - -	- ทุ - ลุ

----	--- รั	-----	- มั้ม - รั	- มั้ม - รั	ตั้ม ล - รั	- รั - -	- มั้ม - รั
----	--- ร	-----	- ม - ร	- ม - ร	ด ม - รั	- ร - -	- ม - ร

----	--- ล	-----	- ฅ - ล	- ตั้ม - ล	ฅ ม - ฅ	- ฅ - -	- ม - ร
----	--- ลุ	-----	- ฅ - ลุ	- ด - ล	ฅ ทุ - ฅ	- ฅ - -	- ทุ - ลุ

----	--- รั	-----	- มั้ม - รั	- มั้ม - รั	ตั้ม ท - ล	- ล - -	- ท - ล
----	--- ร	-----	- ม - ร	- ม - ร	ด ทุ - ลุ	- ลุ - -	- ทุ - ลุ

กลับต้น

ท่อนที่ ๒

----	--- มั้ม	-----	- รั - มั้ม	- ตั้ม - รั	- มั้ม - ล	- ล - -	ท ฅ - ล
----	--- ม	-----	- ร - ม	- ด - ร	- ม - ม	- ม - -	- ร - ม

----	--- มั้ม	-----	- รั - มั้ม	- ตั้ม - รั	- มั้ม - ล	- ล - -	ท ฅ - ล
----	--- ม	-----	- ร - ม	- ด - ร	- ม - ม	- ม - -	- ร - ม

----	--- ร	-- ม -	ม - ม ฅ	-- ล -	ล - ล -	ล ฅ - -	-- ม -
----	--- ลุ	--- ร	- ร - -	--- ฅ	- ฅ - ฅ	-- ม ร	--- ร

----	--- ร	-- ม -	ม - ม ฅ	-- ล -	ล - ล -	ล ฅ - -	-- ม -
----	--- ลุ	--- ร	- ร - -	--- ฅ	- ฅ - ฅ	-- ม ร	--- ร

กลับต้น

ลูกหมุด

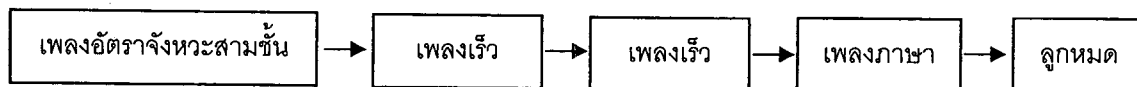
- - ช ล	- ดิ - ริ	- มิ - ริ	- ดิ - ล	- - ช ช	- - ล ล	- - ดิ ดิ	- - ริ ริ
- ฟ - -	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ม	- - - ร	- - - ม	- - - ด	- - - ร

- - ดิ ริ	- - ดิ ริ	- - ดิ ริ	- ริ - -	มิ ริ - -	ริ ดิ - -	ดิ ล - -	ล ช - -
ช ล - -	ดิ ล - -	ดิ ล - -	ดิ - - -	- - ดิ ล	- - ล ช	- - ช ม	- - ม ร

- - ช -	ม ช - ช	- - - -	ช ล - ล	- - ดิ -	ล ดิ - ดิ	- - - -	ดิ ริ - ริ
- - - ร	- - ม ร	- - ร ม	- - ช ม	- - - ช	- - ล ช	- - ช ล	- - ดิ ล

๕.๑ สังคิตลักษณ์

เพลงนางหงส์ เรื่องเทพนิมิต ประกอบไปด้วยเพลงเทพนิมิต สามชั้น เพลงเร็วแขกมัดตีนหมู เพลงเร็วลูกวอนแม่ เพลงจีนไห้วเจ้า โดยสามารถแสดงเป็นรูปแบบได้ดังนี้

เพื่อความเข้าใจในรูปแบบและสังคิตลักษณ์ของเพลงเรื่องนางหงส์ เรื่องเทพนิมิต ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์ ดังนี้

๑. ตัวอักษร ก ข ค แทนท่วงทำนองต่างๆ โดยกำหนดให้ความยาวของบทเพลง เป็น ๑ หน้าทับปรบไก่ อัตราจังหวะสามชั้น หรือ ๒ ประโยคเพลงเป็นอย่างต่ำ

๒. สัญลักษณ์ / แทนสัญลักษณ์การจบท่อน

ผู้วิจัยขอแสดงสังคิตลักษณ์ของเพลงเรื่องนางหงส์ ดังนี้

เพลงเทพนิมิต สามชั้น	ท่อนที่ ๑	ใช้สัญลักษณ์ ก
เพลงเทพนิมิต สามชั้น	ท่อนที่ ๒	ใช้สัญลักษณ์ ข
เพลงเร็วแขกมัดตีนหมู	ท่อนที่ ๑	ใช้สัญลักษณ์ ค
เพลงเร็วแขกมัดตีนหมู	ท่อนที่ ๒	ใช้สัญลักษณ์ ง
เพลงเร็วลูกวอนแม่		ใช้สัญลักษณ์ จ
เพลงจีนไห้วเจ้า	ท่อนที่ ๑	ใช้สัญลักษณ์ ฉ
เพลงจีนไห้วเจ้า	ท่อนที่ ๒	ใช้สัญลักษณ์ ช

๕.๒.๒ จังหวะหน้าทับ

จังหวะหน้าทับที่พบในบทเพลงในเพลงนางหงส์ เรื่องเทพนิมิต เป็นการบรรเลงด้วยกลองแขก แบ่งออกตามลักษณะของบทเพลงที่เรียงร้อยในเพลงเรื่องนั้นๆ ได้แก่

หน้าทับนางหน่วย ในเพลงเทพนิมิต สามชั้น

- ดิง - ดิง	- โจ๊ะ- โจ๊ะ	- ดิง - ดิง	- โจ๊ะ- โจ๊ะ	- ดิง - -	- ทัง - ดิง	- ทัง - ดิง	- ดิง - ทัง
-------------	--------------	-------------	--------------	-----------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับสองไม้ อัตราจังหวะ ชั้นเดียว ในเพลงเร็ว

- - โจ๊ะ โจ๊ะ	ดิงดิง - ทัง
---------------	--------------

กระสวนจังหวะพิเศษ ในเพลงสำเนียงภาษาจีนจากเพลงเรื่องเทพนิมิต ที่สามารถพบได้ในเพลงสำเนียงจีนทั่วไป ได้แก่ เพลงจีนขิมใหญ่ จีนขิมเล็ก เป็นต้น

- - - -	- - - ดิง	- ดิง - -	ดิง ดิง - ดิง
---------	-----------	-----------	---------------

๕.๓ รายละเอียดการวิเคราะห์

๕.๓.๑ เพลงเทพนิมิต สามชั้น

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

- - - ล	- - ดิ ดิ	- - - ริ	- - ดิ ดิ	- ล - -	ซุ ซุ - -	ดิ ดิ - -	ริ ริ - มิ
- - - ม	- ด - -	- - - ร	- ด - -	- ม - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ม

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ดรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงในวิถีขึ้นประกอบการขึ้นเสียงโด

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่เสียงในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้
เสียงชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงมี
 ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลา ประกอบเสียงมี
 เสียงชั้นคู่ ๘
 ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า พบการใช้ลูกเท่าเสียง โด เริ่มจากเสียงลาคู่ ๔ แล้วตามด้วยการใช้มือฆ้อง
 ในลักษณะการตีซ้ายขวาเสียงโด จากนั้นใช้เสียงเรคู่ ๘ แล้วตามด้วย การตีซ้ายขวาเสียง
 โดเช่นเดียวกัน

วรรครับ เริ่มจากเสียงลาคู่ ๔ แล้วใช้การตีซ้ายขวาเสียงซอล โด เร และจบด้วยเสียง
 มีคู่ ๘ ในห้องที่ ๘

ความโดดเด่นของทำนอง

ลักษณะการใช้ลูกเท่าเสียงโด ในเพลงอัตราจังหวะ สามชั้น โดยทั่วไปจะเป็นสำนวน
 เพลงที่มียาว ๑ ประโยค หรือ ๘ ห้องเพลง แต่ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ นี้ เป็นการใช้ลูกเท่าเสียงโด
 เฉพาะวรรคห้าหรือ ๔ ห้องแรก ส่วนวรรครับที่เหลือเป็นลักษณะของการดำเนินทำนองที่เคลื่อนที่
 ไปสู่เสียงสูง คือเสียงมี

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒

- ร ม	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ม	- - ซ ซ	- ล - ร	- - - -	ร ม - ซ
- ด - -	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ทุ	- ซ - -	- ล - ล	- ทุ - ด	- - - ซ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
 บีญจมูล ดรม x ซล x และบันไดเสียงทางเพียงออล่าง ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ซลท x รม x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้แนวเสียงในวิถีสั้นและวิถีสองประกอบกัน ดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถึขึ้น เสียงมี และเสียงลา
 ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถึลง เสียงลา และเสียงมี
 ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถึลง เสียงซอล และเสียงเร
 ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถึขึ้น เสียงโด และเสียงซอล

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่เสียงในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบเสียงลา

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงซอลประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงลาประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงลาประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงซอลประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงลาประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงซอลประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มต้นด้วยการสะบัด ๓ เสียง คือเสียงโด เร มี แล้วใช้การตีคู่ ๘ เสียงซอล ลา โด ลา ซอล แล้วจบด้วยการตีคู่ ๔ เสียงมีในห้องที่ ๔

วรรครับ พบการตีลักษณะซ้ำๆ ซวาซวาเสียงซอล แล้วตามด้วยเสียงลาคู่ ๘ และเสียงเรคู่ ๔ ก่อนจะใช้มือซ้ายมือเดียวตีเสียง ที แล้วตามด้วยเสียงโด เร มี แล้วปิดท้ายด้วยซอล

ความโดดเด่นของทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ เป็นสำนวนมือซ่งที่เป็นแบบแผนที่สามารถพบได้ทั่วไปในบทเพลงประเภทเสภา ในประโยคที่ ๒ นี้พบการเปลี่ยนบันไดเสียงภายใน

ประโยค คือวรรคทำเป็นการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน แต่พอถึงวรรครับก็เปลี่ยนเป็นบันไดเสียงทางเพียงออล่างทันที

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓

- ริ - -	ดี - ล ดี	- - มี่ -	มี - ริ -	ดี - ริ -	ริ - ดี -	- ล - -	ช - ม ช
- - ดี ล	- ช - -	- - - ริ	- ดี - ล	- ล - ดี	- ล - ช	- - ช ม	- ริ - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรีม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ พบการใช้แนวเสียงในวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน ดังนี้

ทำนองห้องที่ ๑ - ๒ แนวเสียงวิถีขึ้น เสียงลา และเสียงโด

ทำนองห้องที่ ๓ - ๔ แนวเสียงวิถีลง เสียงเร และเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๕ - ๖ แนวเสียงวิถีลง เสียงโด และเสียงซอล

ทำนองห้องที่ ๗ - ๘ แนวเสียงวิถีขึ้น เสียงมี และเสียงซอล

ชั้นคู่

ในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓ พบการใช้ชั้นคู่เสียง

การเคลื่อนที่ของทำนอง

การดำเนินทำนองเริ่มด้วยการดำเนินทำนองด้วยมือซ้องแบบสลับมือ เร โด ลา ซอล ที่เคลื่อนที่จากเสียงสูง ลงต่ำแล้ววกกลับขึ้นมาที่เสียงสูงคือเสียงโด จากนั้นใช้การตีสับมือ หรือ สลับมือซ้ายขวา เสียง มี เร โด ลา ซอล ไหลเสียงเรียงมาจนจบที่เสียงซอล ก่อนจะปิดท้ายด้วย ลักษณะทำนองแบบตอนเริ่มประโยค แต่เป็นการเปลี่ยนเสียงกลุ่มทำนอง เป็น ลา ซอล มี เร

ความโดดเด่นของทำนอง

ประโยคที่ ๓ นี้ประกอบด้วยทำนอง ๒ ส่วน คือ ส่วนที่เป็นหัวและท้าย ซึ่งส่วนนี้ปรากฏในห้องที่ ๑ - ๒ และห้อง ๗ - ๘ โดยปรากฏทำนองคนละเสียงแต่เป็นลักษณะการใช้มือฆ้องแบบเดียวกัน และทำนองส่วนตรงกลาง ในห้องที่ ๓ - ๖ ดังนี้

- ริ - -	ดี - ล ดี	- -	มี -	มี - ริ -	ดี - ริ -	ริ - ดี -	- ล - -	ช - ม ช
- - ดี ล	- ช - -	- -	- ริ	- ดี - ล	- ล - ดี	- ล - ช	- - ช ม	- ร - -

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔

- - ช ล	- - ดี -	- ล - -	ช - ม ช	- ช - ม	ร ร - -	- - ร ม	ฟ - ช ช
- ม - -	ช ล - ช	- - ช ม	- ร - -	- ด - -	- ด - ช	- ด - -	- ช - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ชล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้ยืนเสียงซอล ตามทำนองสารถะ ดังนี้

- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่เสียงในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๒ และเสียงคู่ ๕ ดังนี้

ชั้นคู่ ๒

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเร ประกอบเสียงโด

ชั้นคู่ ๕

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอล ประกอบเสียงโด

การเคลื่อนที่ของทำนอง

การดำเนินทำนองของประโยคที่ ๔ เป็นการใช้เสียงในกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรีม x ซล x ทั้งหมด เป็นสำนวนย่อยๆ สำนวนละ ๒ ห้องเพลง ได้แก่สำนวนที่ ๑ เริ่มต้นด้วยเสียงมี เคลื่อนที่ ทำนองขึ้นไปเสียงสูง คือเสียงโดแล้วย้อนกลับมาจากเสียงซอล สำนวนที่ ๒ เริ่มต้นด้วยเสียงลา เคลื่อนที่จากเสียงสูงลงต่ำ คือเสียงมีแล้วกลับมาจากเสียงซอล สำนวนที่ ๓ เป็นสำนวนต่อเนื่องกัน ๔ ห้องเพลง เป็นการใช้ลูกเท่าเสียงซอล

ความโดดเด่นของทำนอง

ทำนองประโยคที่ ๔ เป็นการยืมพื้นที่เสียงซอล พบการใช้มือฆ้องในการดำเนินทำนอง ทั้งขึ้นเสียงสูง และลงเสียงต่ำ รวมถึงการใช้ลูกเท่าเสียงซอล ทั้งหมดนั้นแสดงออกอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะดำเนินทำนองด้วยลักษณะใด ย่อมมาจบที่เสียงซอลทั้งสิ้น

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๕

- ม - -	ร ร - -	ม ม - -	ซ ซ - ล	- ตี - รั	- ตี - -	ล ล - -	ซ ซ - ม
- ทุ - ล	- - - ทุ	- - - ซ	- - - ล	- ด - ร	- ด - ล	- - - ซ	- - - ทุ

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกับเพลงแสนสุดสวาท ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๗

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖

- มี - มี	รั - รั -	มี รั - รั	- - ตี -	รั ตี - ตี	ล - ล -	ตี ล - ล	- - ซ -
- - รั -	- ตี - ตี	- - ตี -	ตี ล - ล	- - ล -	- ซ - ซ	- - ซ -	ซ ม - ม

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรีม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖ พบการใช้แนวเสียงในวิถีลงเป็นหลัก

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖ ไม่พบการใช้ขั้นคู่เสียง

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖ เป็นลักษณะของการดำเนินทำนองเป็นสำนวนย่อๆ ซ้ำกันโดยการใช้มือฆ้องตีสลับซ้ายขวา ไล่เสียงจากเสียงสูงลงเสียงต่ำ แล้วเปลี่ยนเสียงไป ได้แก่ สำนวนที่ ๑ เสียง มี เร โด สำนวนที่ ๒ มี เร โด ลา สำนวนที่ ๓ เร โด ลา ซอล และสำนวนสุดท้าย โด ลา ซอล มี โดยแต่ละสำนวนมีความยาวขนาด ๒ ห้องเพลง

ความโดดเด่นของทำนอง

สำนวนเพลงของทำนองท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖ เป็นการซ้ำรูปแบบการดำเนินทำนอง โดยเปลี่ยนเสียงไปเรื่อยๆ ที่ใช้เสียงเฉพาะกลุ่มเสียงที่อยู่บันไดเสียงเท่านั้น

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๗

- ล - -	ซ ม - -	ดํ ดํ - -	ริ ริ - มํ	- มํ - มํ	- มํ - -	มํ มํ - -	ริ ริ - ดํ
- - ซ ม	- - ร ด	- - - ร	- - - ม	- ซ - ล	- ซ - ม	- - - ร	- - - ด

การดำเนินทำนองเหมือนกับเพลงสาวสอดแหวน ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๘

- ดํ - -	ริ มํ - มํ	- มํ - มํ	- มํ - ริ	- มํ - ริ	- ดํ - ล	- ดํ - -	ริ ริ - ดํ
- ด - -	- ม - ซ	- ล - ซ	- ม - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ด - ร	- - - ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๘ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๘ พบการใช้แนวเสียงในวิถีลงเป็นหลัก

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่เสียงในท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ เสียงชั้นคู่ ๕ เสียงชั้นคู่ ๖ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงมี

เสียงชั้นคู่ ๕

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมี ประกอบเสียงลา

เสียงชั้นคู่ ๖

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงซอล

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงซอล

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า เริ่มต้นด้วยการใช้เสียงโดคู่ ๘ ในพยางค์เสียงที่ ๒ ห้องที่ ๑ แล้วเว้นพยางค์เสียงที่เหลือไว้ เป็นลักษณะของจังหวะยก (Syncopation) แล้วเคลื่อนที่ทำนองขึ้นเสียงสูงที่เป็นเสียงลา คู่ ๕ หรือที่เรียกว่าเป็นคู่เสียง แล้วเคลื่อนที่เสียงลงมาเสียงต่ำคือเสียงเรในห้องที่ ๔ พยางค์ที่ ๔

วรรครับ ต่อเนื่องมาจากวรรคห้า ย้ำเสียงมี เร คู่ ๘ ในห้องที่ ๕ แล้วเคลื่อนที่ทำนองลงเสียงต่ำ คือเสียงลา คู่ ๔ ก่อนจะขึ้นมาจบด้วยเสียงโดปิดประโยค

ความโดดเด่นของท่านอง

การดำเนินท่านองเป็นลักษณะของจำนวนของการจบประโยค วรรคทำที่ลงด้วยเสียงเร ในห้องที่ ๔ เหมือนกับการ เตรียมพร้อมที่จะจบด้วยเสียงโด ที่เป็นเสียงประธาน (Tonic) ของ บันไดเสียง ที่เป็นการจบประโยคอย่างสมบูรณ์แบบ

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑

--- ซ	--- ล	--- ด	--- ร	- ม - ม	- ม - -	ร ร - -	ด ด - ล
--- ซุ	--- ลุ	--- ด	--- ร	- ม - ซ	- ม - ร	--- ด	--- ม

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงในวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

--- ซ	--- ล	--- ด	--- ร	- ม - ม	- ม - -	ร ร - -	ด ด - ล
--- ซุ	--- ลุ	--- ด	--- ร	- ม - ซ	- ม - ร	--- ด	--- ม

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่เสียงในท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ เสียงชั้นคู่ ๕ เสียงชั้นคู่ ๖ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๔

ท่านองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงมี

เสียงชั้นคู่ ๖

ท่านองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงซอล

เสียงชั้นคู่ ๘

ท่านองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

ท่านองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกกัน
 ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกกัน
 ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกกัน
 ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกกัน
 ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

การดำเนินทำนองเริ่มด้วยการใช้เสียงคู่ ๘ เสียงซอล ลา โด เร ความยาวเสียงละ ๑ ห้อง พอเข้าวรรครับ เริ่มด้วยเสียงมีคู่ ๘ เคลื่อนที่ทำนองขึ้นเสียงสูงคือ เสียงซอลคู่ ๖ หรือที่เรียกว่าคู่สี่แล้วค่อยๆ ลดหลั่นเสียงลงมาจนถึงเสียงลาคู่ ๔ ในห้องที่ ๘ โดยผ่านเสียงเร และเสียงโด ที่ใช้มือฆ้องในลักษณะการตีซ้ายขวา

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองเป็นรูปแบบของมือฆ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไป

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒

- - - -	ซ ล - -	- - - -	ซ ล - -	- - - ล	- - - ซ	ล ซ - ซ	ล - ดี -
- - ร ม	- - ซ ม	- - ร ม	- - ซ ม	- ม - -	ซ ม - ร	- - ม -	- ซ - ล

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
 ปัญจมูล ดรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ พบการใช้แนวเสียงในวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ ไม่พบการใช้ชั้นคู่เสียง

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า เป็นการซ้ำทำนองย่อยกันถึง ๒ ครั้ง คือในห้องที่ ๑ - ๒ และ ห้องที่ ๓ - ๔ โดยทำนองดังกล่าวเป็นการแบ่งมือตีข้างซ้ายและขวาอย่างละ ๒ พยางค์เสียงเท่ากัน ด้วยการเริ่มเสียงเร มี ไปถึงเสียงซอล ลา แล้วกลับไปที่เสียงมี

วรรคหึบ แบ่งออกเป็นทำนองย่อย ๒ ทำนองที่มีความต่อเนื่องกัน ห้องที่ ๕ - ๖ ใช้เสียงมี และเสียงลาโดยการตีมือเดียว จากนั้นใช้มือซ้ายรับด้วยเสียงซอล มี ก่อนจะใช้เสียงซอลคู่ ๔ ปิดท้ายในพยางค์ที่ ๔ และในห้องที่ ๗ - ๘ เป็นการตีสลับมือซ้ายขวา ด้วยเสียงลา ซอล มี โด แล้วจบด้วยเสียงลา

ความโดดเด่นของทำนอง

ทำนองท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒ พบการใช้มือซ่องในการบรรเลง เป็นการใช้มือในลักษณะตีสลับมือ เสียงโดดเด่นไปมา ให้ความรู้สึกถึงสำเนียงของเพลงจีนที่มักโดดเด่นทำนองไปมา

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓

(--- เครื่องนำ ---)		(--- เครื่องตาม ---)		(--- เครื่องนำ ---)		(--- เครื่องตาม ---)	
ล ข - ข	ล - ดั -	ล ข - ข	ล - ดั -	ดั ริ - -	ดั - ล ดั	ดั ริ - -	ดั - ล ดั
- - ม -	- ข - ล	- - ม -	- ข - ล	- - ดั ล	- ข - -	- - ดั ล	- ข - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ธรรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ พบการยืมเสียงลาเป็นหลัก ตามทำนองสาร์ตเถะดังนี้

- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ล	- - - ดั	- - - ล	- - - ดั
---------	---------	---------	---------	---------	----------	---------	----------

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ ไม่พบการใช้ชั้นคู่เสียง

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ เป็นลักษณะของทำนองที่ลัดกันของเครื่องดนตรีประเภทนำและประเภทตาม แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มทำนอง กลุ่มทำนองที่ ๑ คือ ห้องที่ ๑ -๒ เริ่มจากเสียงลา ซอล เป็นการใช้เสียงคู่ประชิด จากตามด้วยเสียงมี ที่เป็นเสียงคู่ ๓ กับเสียงซอล แล้วจึง ใช้การดำเนินทำนองแบบสลับมือซ้ายขวา ผ่านเสียง ลา ซอล โด แล้วจบที่เสียงลา

กลุ่มทำนองที่ ๒ ห้องที่ ๕-๖ เริ่มจากเสียงโด ตามด้วยคู่ประชิดเสียงเร คู่ ๓ เสียงลา แล้วมีการเหวี่ยงเสียงลงไปถึงเสียงซอลที่เป็นคู่ ๔ กับเสียงโด ที่เป็นเสียงสำคัญของกลุ่มทำนอง ก่อนจะกลับมายังเสียงโดเพื่อจบสำนวน

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ พบการใช้สำนวนการลัด เครื่องดำเนินทำนองประเภทเครื่องนำ กับเครื่องดำเนินทำนองประเภทเครื่องตาม ปฏิบัติเหมือนกันทุกประการ

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔

- - - -	- - - -	ซ ล - -	ซ ม - -	- - ท ท	- - ล ล	- - ซ ซ	- - ม ม
- - - -	- - - -	- - ซ ม	- - ร ด	- - - ทุ	- - - ลุ	- - - ซุ	- - - ทุ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ๑ ๒ x ซล x แต่พบเสียงนอกบันไดเสียง คือเสียงที่ ในห้องที่ ๕ และ ห้องที่ ๘

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔ พบการใช้แนวเสียงวิถิลง

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงที่ประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงลาประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงซอลประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ ห้องที่ ๑ - ๒ เว้นเสียงให้ว่างเอาไว้ เริ่มด้วยห้องที่ ๓ เป็นการแบ่งมือซ้ายขวา ตีมือละ ๒ พยางค์ เสียงลา ซอล มี เร และเสียงโด

วรรครับ เป็นการเน้นเสียงในพยางค์ที่ ๓ ตีด้วยมือขวาเสียงเดียว และรับเป็นเสียงคู่ ๘ และคู่ ๔ ในพยางค์ที่ ๔ ด้วยเสียง ที ลา ซอล มี ตามลำดับ

ความโดดเด่นของทำนอง

ทำนองในห้องที่ ๑ - ๒ เป็นการเว้นเสียงไว้ เพื่อเป็นการสร้างความเงียบ (Silent) ก่อนจะรับพร้อมกันในห้องที่ ๓ และวรรครับเป็นทำนองที่เป็นการย้ำเสียง แต่พบเสียงนอกบันไดเสียง คือเสียงที

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕

-- ร ร	-- ม ม	-- ซ ซ	-- ล ล	-- ซ ซ	-- ดั ดั	-- รั รั	-- มั มั
--- ล	--- ทุ	--- ซุ	--- ลุ	--- ร	--- ด	--- ร	--- ม

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ พบการใช้บันไดเสียงทางเพ็ญออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ตรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ พบการใช้แนวเสียงวิถึขึ้น

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบเสียงลา

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมี ประกอบเสียงที่

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอล ประกอบเสียงเร

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงซอลประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงลาประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

การดำเนินทำนองเป็นการเน้นเสียงในพยางค์ที่ ๓ ติดด้วยมือขวาเสียงเดียว และรับเป็นเสียงคู่ ๘ และคู่ ๔ ในพยางค์เสียงที่ ๔ ด้วยเสียง เร มี ซอล ลา ซอล โด เร และเสียงมี ตามลำดับ

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองของประโยคนีเป็นการไล่เสียงขึ้น เริ่มจากเสียงเร ถึงเสียงลา และเริ่มใหม่ที่เสียงซอลในห้องที่ ๕ แล้วกระโดดข้ามไปเสียงโดสูงทันที ไม่มีการนำเสียงนอกบันไดเสียงมาใช้เหมือนอย่างประโยคที่ผ่านมา

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖

- - ซ ล	- ด - ร	- มี - ร	- ด - ล	- ล - -	ซ ซ - -	ล ล - -	ด ด - ร
- ฟ - -	- ด - ร	- มี - ร	- ด - มี	- มี - ร	- - - มี	- - - ด	- - - ร

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖ พบการใช้บันไดเสียงทางเพ็ญออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ธรรม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๕ พบการใช้แนวเสียงวิถี่ขึ้นเป็นหลัก

ชั้นคู่

การใช้ชั้นคู่เสียงในท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงมี

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลา ประกอบเสียงมี

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มต้นจากเสียงฟา เสียงซอล และเสียงลาเรียงกัน ๓ เสียง ก่อนจะเคลื่อนทำนองขึ้นเสียงสูงคือเสียงโด เร มี แล้ววนกลับมาที่เสียงลาปิดท้าย

วรรครับ ย้ำเสียงลาแล้วเคลื่อนที่ทำนองสูงเสียงสูง โดยผ่านเสียงซอล เสียงลา ด้วยการให้มือซ้องในลักษณะการตีซ้ายขวา ผ่านเสียงโดคู่ ๘ แล้วสิ้นสุดที่เสียงเร คู่ ๘

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองเป็นการมือซ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไป กล่าวคือเป็นรูปแบบทำนองที่พบได้ทั่วไปในเพลงประเภทเสภา

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๗

- ล - -	ซ ม - -	ด ด - -	ร ร - มี	- มี - มี	- มี - -	มี มี - -	ร ร - ด
- - ซ ม	- - ร ด	- - - ร	- - - มี	- ซ - ล	- ซ - มี	- - - ร	- - - ด

การดำเนินทำนองเหมือนกับเพลงสาวสอดแหวน ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘

- ดั - -	ริ มั - มั	- มั - มั	- มั - ริ	- มั - ริ	- ดั - ล	- ดั - -	ริ ริ - ดั
- ด - -	- ม - ฌ	- ล - ฌ	- ม - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ด - ร	- - - ด

การดำเนินทำนองเหมือนกับท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๘

สรุปการวิเคราะห์เพลงเทพนิมิต สามชั้น

เพลงเทพนิมิต สามชั้น พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ที่ประกอบไปด้วยกลุ่มเสียง บัญจมูล ตรีม x ซล x ประกอบกับการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงได้แก่ เสียงฟา ที่เป็นเสียงประธาน (Tonic) ของบันไดเสียงทางขวา และเสียงที ที่เป็นเสียงประธานของ (Tonic) ของบันไดเสียงทางกลาง

ลักษณะการดำเนินทำนองเป็นรูปแบบการใช้มือซ่งที่เป็นแบบแผนทั่วไป ประกอบกับ จำนวนการข้ามเสียง ได้แก่ การใช้เสียง มี ซอล ลา โด ที่มีลักษณะวนไปมา แสดงอาการของเพลง สำเนียงจีน นอกจากนี้ยังพบการใช้ลูกล้อ ในท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓-๔ เป็นการใช้ลูกล้อ หรือการดำเนินทำนองที่เหมือนกันของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องนำและเครื่องตาม

๕.๓.๒ เพลงเร็วแขกมัตตินหมู

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เที้ยวที่ ๑

ประโยคที่ ๑

- ล - -	ฌ ม - -	- - - ด	- - ร ม	- ฟ - ฌ	ล ฌ - -	- - ร ม	- - ฟ ฌ
- - ฌ ม	- - ร ด	- ฌ - -	- ด - -	- ด - -	- - ฟ ม	ร ด - -	ร ม - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เที้ยวที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงบัญญัติ ตรีม x ซล x และยังพบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงคือเสียงฟา

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เที้ยวที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ทำนองท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ คือทำนอง เพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงฟาประกอบกับเสียงโด

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า เริ่มจากเสียงลา ค่อยๆ ลดหลั่นทำนองลงไปถึงเสียงโด ผ่านเสียง ซอล มี เร จากนั้นรับด้วยเสียงซอลต่ำ เคลื่อนที่ทำนองขึ้นไปยังเสียงมี

วรรครับ เริ่มต้นด้วยเสียงนอกบันไดเสียงคือเสียงฟา คู่ ๔ ตามด้วยการเรียงเสียง ประกอบด้วยเสียง โด เร มี ฟา ซอล ด้วยการใช้มือฆ้องในลักษณะการแบ่งมือ

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๑ ประโยคที่ ๑ เป็นการใช้มือฆ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไป ทั้งนี้ ยังเป็นการขยายทำนองของทางฆ้อง ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๑

ประโยคที่ ๒

- ม - -	ร ม - ม	- - ร ม	- - ฟ ซ	- - ซ ล	- - ดิ ริ	มิ ริ - -	ดิ ริ - ดิ
- - ร ด	- - ร -	ร ด - -	ร ม - -	- ม - -	ซ ล - -	- - ดิ ล	- - - ซ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ธรรม x ซลx และยังพบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงคือเสียงฟา

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้แนวเสียงวิถี่ขึ้นเป็นหลัก

ชั้นคู่

ทำนองท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ คือทำนอง เพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกับเสียงซอล

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ทำนองท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๑ ประโยคที่ ๒ เป็นการใช้มือฆ้องในลักษณะการแบ่งมือซ้ายขวา เรียงเสียงต่อเนื่องกันในวรรคทำ ประกอบด้วยเสียง โด เร มี ฟา ซอล และในวรรครับเป็นข้ามเสียงเคลื่อนที่ทำนองไปยังเสียงโดสูง

ความโดดเด่นของทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองเป็นการขยายทำนองของทางฆ้อง ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ โดยผู้วิจัยจะแสดงรายละเอียดของเสียงลูกตก ดังนี้

ทำนองที่ขยายประโยคที่ ๑

- ล - -	ช ม - -	- - - ด	- - ร ม	- ฟ - ช	ล ช - -	- - ร ม	- - ฟ ช
- - ช ม	- - ด	- ช - -	- ด - -	- ด - -	- ฟ ม	ร ด - -	ร ม - -

ทำนองวรรคที่ ๑ เนื้อเดิม

ม - (ด)	- ด ช ช	ม - ร ม	ช - ล -	- ด - ร ม	ช - ล -	- - - ช ล	ดํ รํ - ดํ
- ร ด ช -	ช - (ม)	- ร ด - -	- ม ช	ช - ด -	- ม ช	ร ม ฟ -	- - ด -

ทำนองที่ขยายประโยคที่ ๒

- ม - -	ร ม (ม)	- - ร ม	- - ฟ ช	- - ช ล	- - ดํ รํ	มํ รํ - -	ดํ รํ - ดํ
- - ร ด	- - ร -	ร ด - -	ร ม - -	- ม - -	ช ล - -	- - ดํ ล	- - - ช

การขยายทำนองวรรคที่ ๑ ออกเป็นเท่าตัว จากเพลงเร็วอัตราจังหวะชั้นเดียว เป็นสำนวนเพลงสองไม้ ในลักษณะนี้ เป็นวิธีการเชื่อมต่อบทเพลงเพื่อความแนบเนียนของการบรรเลงประการหนึ่ง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๒

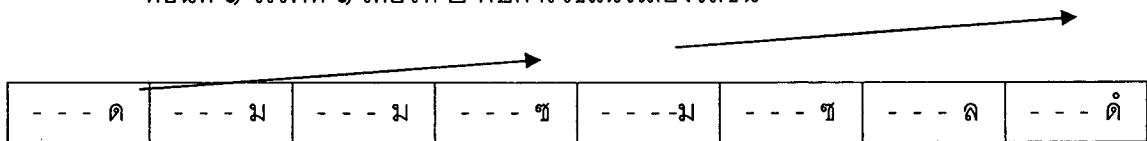
ม - - ด	- ด ช ช	ม - ร ม	ช - ล -	- ด - ร ม	ช - ล -	- - - ช ล	ดํ รํ - ดํ
- ร ด ช -	ช - - ม	- ร ด - -	- ม - ช	ช - ด -	- ม - ช	ร ม ฟ -	- - ด -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วย กลุ่มเสียงปัญญามูล ๓ x ๓ x พบเสียงนอบบันไดเสียงคือเสียงฟา

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๒ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้น

ขั้นคู่

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๒ พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๓ ได้แก่ ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์ เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบเสียงมี

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ เทียบที่ ๒ พบการใช้มือฆ้องที่เน้นการสะบัด และการข้ามเสียงไปมา ห้องที่ ๑ - ๖ พบว่าทำนองยืนพื้นด้วยการใช้เสียงโด ทั้งการสะบัดเสียงมี เร โด ที่เป็นการสะบัดลง และ โด เร มี สะบัดขึ้น ตามด้วยการดำเนินทำนองในรูปแบบต่างๆ กัน ก่อนจะเคลื่อนที่ทำนองขึ้น เสียงสูงในห้องที่ ๗ - ๘ แล้วจบด้วยเสียงโดสูง ที่เป็นเสียงประธาน (Tonic) ของบันไดเสียง

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองเป็นลักษณะเฉพาะของเพลงเร็วแขกมดตีนหมู พบการสะบัดในห้องที่ ๑ ห้องที่ ๓ ห้องที่ ๕ และห้องที่ ๗ ทำนองที่กระโดดข้ามไปมา เป็นลักษณะของการใช้มือฆ้องเฉพาะของบทเพลง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๒

- มี รื ค	- ท - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
- ม ร ค	- ท - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล

- ล - ล	- ล - ล
- - - ร	- - - ล

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซล x และเสียงนอกกลุ่มเสียงคือเสียงที่

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๒ เป็นการยืนเสียงลา

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๒ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๕ และเสียงชั้นคู่ ๘ ดังนี้

เสียงชั้นคู่ ๕

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงเร

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงเร

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงเร

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลา ประกอบเสียงเร

เสียงชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๑ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงมีประกบกัน

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงเรประกบกัน

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงโดประกบกัน

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงที่ประกบกัน

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกบกัน

ทำนองห้องที่ ๑๐ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ ด้วยเสียงลาประกบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ห้องที่ ๑ - ๒ เป็นสำนวนสั้นๆ ก่อนการโยนในห้องที่ ๓ เป็นต้นไป เป็นการโยนเสียงลา ในห้องที่ ๓ ห้องที่ ๕ ห้องที่ ๗ และห้องที่ ๙ เป็นการใช้เสียงคู่ ๕ คือเสียงลาประกอบเสียงเร และใน ห้องที่ ๔ ห้องที่ ๖ ห้องที่ ๘ และห้องที่ ๑๐ เป็นการลงด้วยเสียงลาคู่ ๘

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๒ เป็นกลุ่มทำนองมีความยาวเกิน ๘ ห้อง การใช้ลูกโยนในเพลงเร็ว เป็นการเตรียมตัวสำหรับการเปลี่ยนทำนองในวรรคเพลงต่อไป

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๓

- มั รั ดั	- ดั - ล	รม พล	- ช - ฟ
- ม ร ด	- ลุ - -	ด - - -	ร - ด -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ตรม x ซลx และเสียงนอกกลุ่มเสียงคือเสียงฟา

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๓ พบการใช้แนวเสียงวิถีลง

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๘ และ ชั้นคู่ ๑๐ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกกัน

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๓ เสียงเรประกอบกกัน

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกกัน

ชั้นคู่ ๑๐

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกกับเสียงโด

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๓ พบทำนองเคลื่อนที่จากเสียงสูงลงเสียงต่ำ ตั้งแต่เสียงมี เร โด ผ่านเสียงลาที่เป็นเสียงคู่ ๑๐ ก่อนจะสะดุ้งขึ้นเสียงโด เร มี แล้วไล่เสียงระยะห่างเป็นคู่ ๔ ของเสียง เร กับซอล และ โดกับฟา

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๓ พบการใช้มือฆ้องที่เป็นรูปแบบพิเศษ ไม่เหมือนแบบแผนทั่วไป เป็นมือฆ้องที่ยาก ได้แก่การสะดุด และการใช้เสียงคู่ ๑๐ ที่เป็นลักษณะของมือฆ้องที่เป็นลักษณะเดียว

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๔

ม - - ด	- ด - ร ม	- - - ซ ล	ซ - คิ คิ
- ร ด ซ -	ซ - ด -	ร ม ฟ -	- ด - -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรม x ซล x และเสียงนอกกลุ่มเสียงคือเสียงฟา

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๔ พบการใช้แนวเสียงวิถीलง

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๔ ไม่พบการใช้เสียงชั้นคู่

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๔ เป็นทำนองเดียวกับวรรคที่ ๑ ตอนขึ้นต้น แต่มีการเปลี่ยนทำนอง เริ่มจากการสะดุดลงเสียงโด เร มี และตามด้วยการสะดุดเสียงขึ้น โด เร มี แล้งเคลื่อนที่ทำนองขึ้นเสียงสูง ผ่านการสะดุ้งขึ้นเสียง ฟา ซอล ลา ก่อนจะจบด้วยเสียงโดสูง ที่เป็นเสียงประธาน (Tonic) ของบันไดเสียง

ความโดดเด่นของทำนอง

จำนวนของมือฆ้องเป็นการสะบัดถึง ๓ ครั้ง ในความยาวของเพลงเพียงแค่ ๒ ห้องเพลง เป็นการใช้มือฆ้องที่ยาก

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๖

- - ดั ดั	- ล - รั	- ดั - ล	- ฆ - ดั	- มั - มั	มั มั - รั	- ดั - ล	- ฆ - ดั
- ด - -	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	- ม - ล	ฆ ม - ร	- ด - ม	- ร - ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๖ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง ปัญจมูล ตรีม x ซล x

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๖ พบการเน้นเสียงโดเป็นสำคัญ

- - ดั ดั	- ล - รั	ดั - ล	- ฆ - ดั	- มั - มั	มั มั - รั	ดั - ล	- ฆ - ดั
- ด - -	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	- ม - ล	ฆ ม - ร	- ด - ม	- ร - ด

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๖ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ คู่ ๕ คู่ ๖ และเสียงชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียด

ดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกับเสียงมี
 ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกับเสียงมี
 ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอบกับเสียงเร
 ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกับเสียงมี
 ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอบกับเสียงเร

ชั้นคู่ ๕

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๑ เสียงลาประกอบกับเสียงมี

ขั้นคู่ ๖

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๑ เสียงซอลประกอบกับเสียงมี

ขั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า เริ่มจากการใช้เสียงโดด้วยมือซ้องในลักษณะการตีซ้ายขวาขวา เคลื่อนที่
ทำนองลงเสียงต่ำแล้ววนกลับมาที่เสียงโด ผ่านเสียง ลา ซอล เร

วรรคหับ เป็นสำนวนการจบประโยค พบการใช้เสียงคู่ ๕ คู่ ๖ หรือที่เรียกว่าคู่เดียว ไปถึง
เสียงลา ซอล แล้วกลับมาจบที่โด

ความโดดเด่นของทำนอง

การดำเนินทำนองของท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๖ เป็นการใช้มือซ้องที่เป็นแบบแผน เป็น
ลักษณะของการจบประโยคเพลงแบบสมบูรณที่ใช้เสียงจบเป็นเสียงประธาน (Tonic) ของบันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๗

- ดั - ดั	- ดั - ดั	- ดั - ดั	- ดั - ดั	- ดั - ดั	- ดั - ดั	- ดั - ดั	- ดั - ดั
- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๗ พบการใช้บันไดเสียงทางเพ็ญอบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล
ตรม x ซลx และเสียงนอบบันไดเสียงคือเสียงฟา

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๗ เป็นการขึ้นเสียงโด

ขั้นคู่

ทำนองวรรคที่ ๗ พบการใช้เสียงขั้นคู่ ๕ และ ขั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นคู่ ๕

ทำนองเพลงห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบบกับเสียงฟา
ทำนองเพลงห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบบกับเสียงฟา
ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบบกับเสียงฟา
ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบบกับเสียงฟา

ขั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ โดประกอบบกัน
ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ โดประกอบบกัน
ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ โดประกอบบกัน
ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ขั้นคู่ ๘ โดประกอบบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๗ เป็นการโยนเสียงโด ในห้องที่ ๑ ห้องที่ ๓ ห้องที่ ๕ และห้องที่ ๗ เป็นการขึ้นเสียงคู่ ๕ คือเสียงโดประกอบบเสียงฟา และในห้องที่ ๒ ห้องที่ ๔ ห้องที่ ๖ และห้องที่ ๘ เป็นการลงด้วยเสียงโดคู่ ๘

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๗ เป็นลูกโยนในเพลงเร็ว เป็นการเตรียมตัวสำหรับการเปลี่ยนทำนองในวรรคเพลงต่อไป

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๑

- ซ - ซ	- ซ - ซ	- ซ - -	ม ร - -	- ด - -	- ล - ด	ท - ล ด	- ด - รรม
- - - ร	- - - ม	- - ด ร	- - ด ล	- - - ซ	- - - -	- ล ซ - -	ซ - ด -

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรม x ซลx โดยมีการใช้เสียงนอบบันไดเสียง คือเสียงทีในห้องที่ ๗

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ขั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๑ มีการใช้เสียงขั้นคู่ ๓ และคู่ ๔ ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นคู่ ๓

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอล ประกอบกับเสียงมี

ขั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอล ประกอบกับเสียงเร

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากการใช้มือขวาหนึ่งครั้งแล้วตามด้วยคู่เสียง คือเสียงซอลประกอบเสียงเร
ในห้องที่ ๑ แล้วใช้ลักษณะการดำเนินทำนองแบบเดียวกันแต่เปลี่ยนเสียงซอล ประกอบเสียงมี
ก่อนจะสลับมือซ้ายขวาไล่เสียงลงจากเสียงซอล มี เร โด และลาต่ำ

วรรครับ ใช้มือเดียวตีทำนองห่างๆ ในพยางค์ที่ ๒ และ ๔ ด้วยเสียง โด ซอล ลา โด แล้ว
สะบัดลง ๓ เสียง คือเสียงที่ ลา ซอล ก่อนจะจบวรรคด้วยการสะบัดขึ้น ๓ เสียง คือเสียงโด เร มี

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๑ เริ่มต้นประโยคด้วยสำนวนเฉพาะ การใช้มือซ่งที่เริ่มด้วยมือขวา
แล้วจบด้วยการใช้เสียงขั้นคู่ ซึ่งต่างจากการใช้มือซ่งที่เป็นแบบแผนทั่วไป

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๒

- ซ - ซ	- ซ - ซ	- ซ - -	ม ร - -
- - - ร	- - - ม	- - ด ร	- - ด ล

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเฟิงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ธรรม x ซลx

แนวเสียง

พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ขั้นคู่

กลุ่มทำนองท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๒ มีการใช้เสียงขั้นคู่ ๓ และคู่ ๔ ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นคู่ ๓

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอล ประกอบกับเสียงมี

ขั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอล ประกอบกับเสียงเร

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากการใช้มือขวาหนึ่งครั้งแล้วคู่เสียง คือเสียงซอลประกอบเสียงเร และ
เสียงซอล ประกอบเสียงมี ก่อนจะสลับมือซ้ายขวาไล่เสียงลงจากเสียงซอล มี เร โด และลาต่ำ

วรรครับ ใช้มือเดียวตีทำนองห่างๆ ในพยางค์ที่ ๒ และ ๔ ด้วยเสียง โด ซอล ลา โด แล้ว
รวบเสียงก่อนจะจบวรรคด้วยการสับขึ้นสามเสียง คือเสียงโด เร มี

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๒ เป็นทำนองเดียวกับทำนองห้องที่ ๑ -๔ ของท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๑ แต่มี
การลดทอนวรรครับออกไป หรือกล่าวคือ ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๑ มีการกลับต้นเพียงครั้งเดียว

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๓

- มี - -	ริ ริ - ท	- - ล ท	- ริ - มี	- ล - -	ล ล - ซ	- ดี ริ มี	- ริ - ดี
- ม - ร	- - - ทุ	- ซ - -	- ร - ม	- ลุ - ลุ	- - - ทุ	ด - - ม	- ร - ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออล่าง ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ซลท x รมx และบันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ดรม x ซลx

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๓ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า เริ่มจากเสียงมี ตามด้วยเสียงเร ที่ใช้มือฆ้องลักษณะการตีซ้ายขวาขวา ลงมา
เสียงที่ก่อนจะสับัดขึ้นสามเสียง เสียงซอล ลา ที แล้วไปจบที่เสียงเร มี

วรรครับ เป็นลักษณะของสำนวนที่คล้ายคลึงกัน แต่เปลี่ยนเสียงลงมาเป็นเสียงลา ซอล
แล้วสับัดเสียงโด เร มี จบด้วยเสียง โดในห้องที่ ๘

ความโดดเด่นของทำนอง

ลักษณะการใช้มือฆ้องที่เป็นแบบแผน การเปลี่ยนบันไดเสียงภายในวรรคเพลงจาก
บันไดเสียงทางเพียงออล่าง ไปเป็นบันไดเสียงทางเพียงออบน

- มี - -	ริ ริ - ท	- - ล ท	- ริ - มี	- ล - -	ล ล - ซ	- ดิ ริ มี	- ริ - ดิ
- ม - ร	- - - ทุ	- ซ - -	- ร - ม	- ลุ - ลุ	- - - ซุ	ด - - ม	- ร - ด

สัญลักษณ์วงกลมแทนทำนองที่ใช้บันไดเสียงทางเพียงออล่าง สัญลักษณ์สี่เหลี่ยมให้
แทนทำนองที่เปลี่ยนเป็นบันไดเสียงทางเพียงออบน

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔

- มี ริ ดิ	- ดิ - ล	- - ซ ล	- ดิ - ริ	- รม ฟ ล	- ซ - ฟ	ม - ซ ฟ	- - ซ -
- มี ร ด	- ลุ - -	ร ม - -	- ด - ร	ด - - -	ร - ด -	- ร - -	ม ร - ด

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
 บีญจมูล ตรม x ซลx และเสียงนอกกลุ่มเสียงคือเสียงฟา

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๘ และ ชั้นคู่ ๑๐ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๓ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ชั้นคู่ ๑๐

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกับเสียงโด

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔ ทำนองเคลื่อนที่จากเสียงสูงลงเสียงต่ำ ตั้งแต่เสียงมี เร โด ผ่านเสียง
 ลาที่เป็นเสียงคู่ ๑๐ ก่อนเคลื่อนที่ขึ้นเสียงสูง ผ่านเสียง เร มี ซอล ลา ไปจบที่เสียงโด เร คู่ ๘
 วรรครับสะบัดขึ้นสามเสียง โด เร มี แล้วไล่เสียงระยะห่างเป็นคู่ ๔ ของเสียง เรกับซอล และ โด
 กับฟา ก่อนจะใช้สำนวนปิดวรรคด้วยมือฆ้องข้ามเสียง

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔ พบการใช้มือฆ้องที่เป็นรูปแบบพิเศษ ไม่เหมือนแบบแผนทั่วไป เป็น
 มือฆ้องที่เฉพาะได้แก่การใช้เสียงคู่ ๑๐

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๕

- - ด - ด	- ล - ร	- ด - ล	- ช - ด	- ม - ม	ม - ม - ร	- ด - ล	- ช - ด
- ด - -	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	- ม - ล	ช ม - ร	- ด - ม	- ร - ด

การดำเนินทำนองเหมือนท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๖

ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๖

- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด
- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด

การดำเนินทำนองเหมือนท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๗

สรุปการวิเคราะห์เพลงเร็วแขกมัตตีนหมู

เพลงเร็วแขกมัตตีนหมู เป็นเพลงอัตรารัจังหวะชั้นเดียว ในการบรรเลงเพลงนางหงส์เรื่อง เทพนิมิตนี้ ได้ถูกนำมาใช้เพียง ๒ ท่อนเท่านั้น พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบไปด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ตรม x ซล x ประกอบกับบันไดเสียงทางเพียงอล่าง ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ซลท x รม x นอกจากนี้ ยังพบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงปัญญามูล คือเสียงฟา ที่มาประกอบกับเสียงอื่นเพื่อความสมบูรณ์ของมือฆ้อง พบการใช้เสียงโดเป็นเสียงลูกตกที่สำคัญ

ทำนองเพลงแต่ละวรรคมีความยาวไม่เท่ากัน ทำนองที่มีความยาว ๔ ห้อง ได้แก่ ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๓-๔ ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๒ ทำนองที่มีความยาว ๘ ห้อง ได้แก่ ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑-๒ และ วรรคที่ ๖-๗ ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๑ วรรคที่ ๓-๖ ทำนองที่มีความยาว ๑๐ ห้อง ได้แก่ ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๒

สำนวนมือฆ้อง พบการใช้มือฆ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไป ประกอบกับมือฆ้องที่มีลักษณะเฉพาะของบทเพลง ได้แก่ การใช้ลูกสะบัดที่มากกว่าครั้งของทำนองเพลงท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ และวรรคที่ ๔ การใช้เสียงคู่ ๑๐ ในทำนองเพลงที่ ๑ วรรคที่ ๓ และท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔

การบรรเลงเพลงเร็วแขกมัตตีนหมู หลังออกจากเพลงเทพนิมิต สามชั้นพบการดัดแปลง ทำนองของเพลงแขกมัตตีนหมู ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ ด้วยการขยายขึ้นเป็น ๑ เท่าตัว เป็นกลวิธีหนึ่งของผู้บรรเลงเพื่อความแนบเนียนของรอยต่อของบทเพลง

เสียงลูกตกของเพลงเทพนิมิต สามชั้น ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ และเพลงเร็วแขกมัตตีนหมู ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ เป็นลูกตกเสียงเดียวกันคือ เสียงโด

๕.๓.๓ เพลงเรื่อลูกวอนแม่

เพลงเรื่อลูกวอนแม่

วรรคที่ ๑

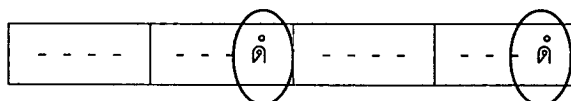
-- มี รี่	-- รี่ ตี่	-- มี รี่	-- รี่ ตี่
-----	ตี ล - ซ	-----	ตี ล - ซ

บันไดเสียง

พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญามูล ๓รข x ๓ลข

แนวเสียง

พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน โดยเน้นการใช้เสียงโดเป็นเสียงสำคัญ

ขั้นคู่

วรรคที่ ๑ มีการใช้เสียงขั้นคู่ ๔ ดังนี้

ขั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกับเสียงซอล

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกับเสียงซอล

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคที่ ๑ เริ่มจากการใช้มือซ้องแบ่งมือซ้ายขวา เรียงเสียงจากเสียงมี เร โด ลา แล้ววนกลับมาจบที่เสียงโด จำนวนนี้มีควมยาว ๒ ห้องเพลง คือห้องที่ ๑ - ๒ แล้วซ้ำจำนวนเดิมในห้องที่ ๓ - ๔

ความโดดเด่นของทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนอง ของการซ้ำจำนวนย่อย

วรรคที่ ๒

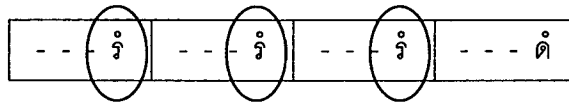
- - มี ริ	- - ดี ริ	- - มี ริ	- - ริ ดี
- - - -	ดี ล - -	ดี ล - -	ดี ล - ฑ

บันไดเสียง

วรรคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล
ดรัม x ซล x

แนวเสียง

วรรคที่ ๒ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน โดยเน้นการใช้เสียงเร

ชั้นคู่

วรรคที่ ๒ พบการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ ดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงโดประกอบกับเสียงซอล

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคที่ ๒ เป็นลักษณะการดำเนินทำนองเช่นเดียวกับวรรคที่ ๑ แต่จำนวนในห้องที่ ๑ - ๒ มีการเปลี่ยนเสียงลูกตกสุดท้ายเสียงโดเป็นเสียงเร แล้วจากนั้นจึงกลับมาใช้จำนวนเดิมในห้องที่ ๓ - ๔

ความโดดเด่นของทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองวรรคที่ ๒ เป็นจำนวนที่ต่อเนื่องมาจากวรรคที่ ๑ เป็นกลุ่มของจำนวนย่อย เรียงกันด้วยจำนวน ๒ แบบ ต่างที่เสียงของลูกเสียงโด และเสียงเร

ทำนองวรรคที่ ๑

- - มี ริ	- - ริ ดี	- - มี ริ	- - ริ ดี
- - - -	ดี ล - ฑ	- - - -	ดี ล - ฑ

ทำนองวรรคที่ ๒

- -	มี ริ	- -	ดี ริ	- -	มี ริ	- -	ริ ดี
- -	- -	ดี ล - -	ดี ล - -	ดี ล - -	ดี ล - -	ดี ล - -	ดี ล - -

วรรคที่ ๓

- -	มี มี	- -	มี มี	- -	ดี ดี	-	ริ - มี	-	มี - มี	-	มี - -	มี มี - -	ริ ริ - ดี
-	ม - -	-	ม - -	-	ด - -	-	ร - ม	-	ช - ล	-	ช - ม	- - -	ร - - -

บันไดเสียง

วรรคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงขอบบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล
 ตรี x ซล x

แนวเสียง

วรรคที่ ๓ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๓ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๕ คู่ ๖ และคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชั้นคู่ ๕

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกับเสียงมี

ชั้นคู่ ๖

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอบกับเสียงมี

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอบกับเสียงมี

ชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคทำ เริ่มจากการใช้มือฆ้องในลักษณะการตีซ้ายขวาขวา เสียงมีในห้องที่ ๑ - ๒ ซ้ำกันแล้วเปลี่ยนเสียงมาเป็นเสียงโด โดยใช้ลักษณะมือฆ้องเช่นเดิม ก่อนจะจบด้วยเสียงเร และเสียงมีคู่ ๘ ในห้องที่ ๔

วรรครับ ใช้เสียงคู่ ๕ และเสียงคู่ ๖ หรือที่เรียกกันว่าเสียงคู่เดี่ยว ซอล ลา แล้วไปเรียงเสียงมาจนถึงเสียงโด เป็นการจบด้วยเสียงประธาน

ความโดดเด่นของทำนอง

เป็นการใช้มือฆ้องในลักษณะที่เป็นแบบแผนทั่วไป

วรรคที่ ๔

- ล - ริ	- ด - ล	- มี - ริ	- มี - มี	- ล - ริ	- ด - ล	- มี - มี	- ริ - ด
- ม - ริ	- ด - ม	- ม - ริ	- ม - ซ	- ม - ริ	- ด - ม	- ซ - ม	- ริ - ด

บันไดเสียง

วรรคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล
ดรม x ซลx

แนวเสียง

วรรคที่ ๔ พบการใช้แนวเสียงวิถึขึ้นและวิถึลงประกอบกัน

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๔ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ คู่ ๖ และคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้
ชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกับเสียงมี
ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกับเสียงมี
ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกับเสียงมี
ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกับเสียงมี

ชั้นคู่ ๖

ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอบกับเสียงมี
 ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอบกับเสียงมี

ชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๑ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๓ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน
 ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคที่ ๔ พบการดำเนินทำนองในพยางค์เสียงที่ ๒ และ พยางค์เสียงที่ ๔ ทั้งหมดวรรค โดยที่มีเสียงคู่ ๔ คู่ ๕ และเสียงคู่ ๘ ประกอบกัน

ความโดดเด่นของทำนอง

วรรคที่ ๔ เป็นการใช้มือซ้องในลักษณะที่เป็นแบบแผนทั่วไป โดยเป็น ลักษณะสำนวน การถามตอบ

- ล - รั	- ดิ - ล	- มี - รั	- มี - มี	ล - รั	- ดิ - ล	- มี - มี	- รั - ดิ
- ม - รั	- ด - ม	- ม - รั	- ม - ฑ	ม - รั	- ด - ม	- ฑ - ม	- รั - ด

สัญลักษณ์วงกลมแทนสำนวนการถาม สัญลักษณ์สี่เหลี่ยมแทนสำนวนการตอบ

วรรคที่ ๕

- มี่ - -	มี รี่ - -	รี่ย ท - -	ท ล - -	- ฑ - ดี่	- - รี่ มี	- มี - มี	- รี่ - ดี่
- - รี่ย ท	- - ท ล	- - ล ฑ	- - ฑ มี	- ร - ด	- - - มี	- ฑ - มี	- ร - ด

บันไดเสียง

วรรคที่ ๕ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออล่าง ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญาจมูล ซลท x รมx และบันไดเสียงทางเพียงอบบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญญาจมูล ดรม x ซล x

แนวเสียง

วรรคที่ ๕ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

กลุ่มทำนองวรรคที่ ๔ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ คู่ ๕ และ คู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอบกับเสียงเร

ชั้นคู่ ๖

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอบกับเสียงมี

ชั้นคู่ ๘

ทำนองห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ ชั้นคู่ ๘ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ ชั้นคู่ ๘ เสียงโดประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

วรรคห้า เป็นการไล่เสียงจากเสียงสูงลงไปสู่เสียงต่ำ เริ่มด้วยเสียงมี ผ่านเสียง เร ที ลา ซอล จนถึงเสียงมีที่มีระยะห่างถึง ๑ ช่วงเสียง (Octave)

วรรครับ เริ่มจากเสียงซอลคู่ ๔ ขึ้นไปเสียงโดคู่ ๘ แล้วเคลื่อนที่ทำนองขึ้นสูงเสียงสูง ผ่านเสียงคู่ ๖ หรือที่เรียกว่าคู่เลี้ยว แล้วกลับมาจบที่เสียงโด โดยผ่านเสียงมี เร

ความโดดเด่นของทำนอง

วรรคที่ ๕ เป็นการใช้มือฆ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไป พบการเปลี่ยนบันไดเสียงภายในวรรค
ห้องที่ ๑ - ๔ เป็นการใช้นับไดเสียงทางเพียงออล่าง และห้องที่ ๕ - ๘ เป็นการใช้นับไดเสียง
เพียงออบน

สรุปการวิเคราะห์เพลงเร็วลูกวอนแม่

เพลงเร็วลูกวอนแม่ พบการใช้นับไดเสียงทางเพียงออบน เป็นหลัก ประกอบด้วย
กลุ่มเสียงปัญจมูล ตรีม x ซล x นอกจากนี้ยังพบการใช้นับไดเสียงทางเพียงออล่าง ประกอบด้วย
กลุ่มเสียงปัญจมูล ซลท x รมx

ลักษณะการดำเนินทำนอง พบการใช้นับจำนวนมือฆ้องที่เป็นลักษณะแบบแผนทั่วไป
ลูกตกของเพลงเร็วลูกวอนแม่ วรรคที่ ๕ กับเพลงเร็วแขกมัดตีนหมู ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๖
เป็นลูกตกเสียงเดียวกันคือ เสียงโด

๕.๓.๔ เพลงจีนไหว้เจ้า

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

- - - -	- - - ล	- - - -	- ซ - ล	- ด - ล	ซ ม - ซ	- ซ - -	- ม - ร
- - - -	- - - ลุ	- - - -	- ซุ - ลุ	- ด - ล	ซ ทุ - ซุ	- ซุ - -	- ทุ - ลุ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้นับไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรีม x ซลx

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และ ชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้
ชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกับเสียงที่

ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอกับเสียงที่
ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอกับเสียงลา
ชั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโดประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๑ เสียงซอลประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงซอลประกอกัน
ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ พบการเว้นวรรคทำนองในห้องที่ ๑ และ ๓ เริ่มจากเสียงลาความยาว ๑ ห้องเพลง ตามด้วยเสียงในพยางค์เสียงที่ ๒ และ ๔ ได้แก่เสียง ซอล ลา โด มี เร ตามลำดับห้องที่ ๖ - ๘ พบการใช้พยางค์เสียงที่ ๑ และเว้นพยางค์เสียงที่ ๔ ไว้ทำให้รู้สึกถึงจังหวะยก

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ เป็นการดำเนินทำนองในรูปแบบบังคับทาง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒

- - - -	- - - - ร	- - - -	- ม - ร	- ม - ร	ด ล - ร	- ร - -	- ม - ร
- - - -	- - - - ร	- - - -	- ม - ร	- ม - ร	ด ม - ร	- ร - -	- ม - ร

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ดรม x ซลx

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการใช้แนวเสียงวิถี่ขึ้นและวิถี่ลงประกอกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และ ชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกับเสียงมี

ชั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกับ

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกับ

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกับ

ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกับ

ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกับ

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๑ เสียงโดประกอบกับ

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกับ

ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเรประกอบกับ

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกับ

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกับ

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ พบการเว้นวรรคทำนองในห้องที่ ๑ และ ๓ เริ่มจากเสียงเร ความยาว ๑ ห้องเพลง ตามด้วยเสียงในพยางค์เสียงที่ ๒ และ ๔ ได้แก่เสียง มี เร โด ลา เร ตามลำดับ ห้องที่ ๖ - ๘ พบการใช้พยางค์เสียงที่ ๑ และเว้นพยางค์เสียงที่ ๔ ไว้ทำให้อุบัติถึง จังหวะยก

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๒ เป็นการดำเนินทำนองในรูปแบบบังคับทาง กระสวนทำนอง เหมือนกับกระสวนทำนองของท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓

- - - -	- - - ล	- - - -	- ๗ - ล	- ด - ล	๗ ม - ๗	- ๗ - -	- ม - ร
- - - -	- - - ลุ	- - - -	- ๗ - ลุ	- ด - ล	๗ ๗ - ๗	- ๗ - -	- ๗ - ลุ

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือน ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔

- - - -	- - - รั	- - - -	- ม - รั	- ม - รั	ด ๗ - ล	- ล - -	- ๗ - ล
- - - -	- - - ร	- - - -	- ม - ร	- ม - ร	ด ๗ - ลุ	- ลุ - -	- ๗ - ลุ

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ๑๓ x ๗ x พบการใช้เสียงนอกบันไดเสียงเข้ามาประกอบได้แก่เสียงที่

แนวเสียง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ พบการใช้แนวเสียงวิถีขึ้นและวิถีลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๑ เสียงโดประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงที่ประกอบกัน

ทำนองเพลงห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ห้องที่ ๑ - ๕ เป็นการดำเนินทำนองเหมือน ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑ คือเว้นวรรคทำนองในห้องที่ ๑ และ ๓ เริ่มจากเสียงเรคความยาว ๑ ห้องเพลง ตามด้วยเสียงในพยางค์เสียงที่ ๒ และ ๔ ได้แก่เสียง มี เร ตามลำดับ ห้องที่ ๖ - ๘ พบการใช้พยางค์เสียงที่ ๑ และเว้นพยางค์เสียงที่ ๔ ไว้ทำให้รู้สึกถึงจังหวะยก โดยใช้เสียงโด ที ลา

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๔ เป็นการดำเนินทำนองในรูปแบบบังคับทาง กระสวนทำนองเหมือนกับกระสวนทำนองของท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

ท่อน ๒ ประโยคที่ ๑

- - - -	- - - มี	- - - -	- ริ - มี	- ดิ - ริ	- มี - ล	- ล - -	ท ช - ล
- - - -	- - - ม	- - - -	- ร - ม	- ด - ร	- ม - ม	- ม - -	- ร - ม

บันไดเสียง

ท่อน ๒ ประโยคที่ ๑ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ดรม x ซลx

แนวเสียง

ท่อน ๒ ประโยคที่ ๑ พบการใช้แนวเสียงวิถึขึ้นและวิถึลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ และ ชั้นคู่ ๘ ตามรายละเอียดดังนี้
ชั้นคู่ ๔

ทำนองห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกับเสียงมี
ทำนองห้องที่ ๗ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงลาประกอบกับเสียงมี
ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงซอลประกอบกับเสียงเร
ทำนองห้องที่ ๘ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงลาประกอบกับเสียงมี

ขั้นคู่ ๘

ทำนองเพลงห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมีประกอปกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงเรประกอปกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๔ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงมีประกอปกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงโดประกอปกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๕ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเรประกอปกัน
 ทำนองเพลงห้องที่ ๖ พยางค์เสียงที่ ๒ เสียงมีประกอปกัน

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อน ๒ ประโยคที่ ๑ พบการเว้นวรรคทำนองในห้องที่ ๑ และ ๓ เริ่มจากเสียงมีความยาว ๑ ห้องเพลง ตามด้วยเสียงในพยางค์เสียงที่ ๒ และ ๔ ได้แก่เสียง เร มี โด เร มี ลา ตามลำดับ ห้องที่ ๖ - ๘ พบการใช้พยางค์เสียงที่ ๑ และเว้นพยางค์เสียงที่ ๔ ไว้ทำให้รู้สึกถึงจังหวะยก

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อน ๒ ประโยคที่ ๑ เป็นการดำเนินทำนองในรูปแบบบังคับทาง เป็นรูปแบบกระสวนทำนองเดียวกันกับท่อนที่ ๑

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๒

- - - -	- - - มี	- - - -	- รั - มี	- ดิ - รั	- มี - ล	- ล - -	ท ช - ล
- - - -	- - - ม	- - - -	- ร - ม	- ด - ร	- ม - ม	- ม - -	- ร - ม

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือน ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๑

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓

- - - -	- - - ร	- - ม -	ม - ม ช	- - ล -	ล - ล -	ล ช - -	- - ม -
- - - -	- - - ลุ	- - - ร	- ร - -	- - - ช	- ช - ช	- - ม ร	- - - ร

บันไดเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรีม x ซลx

แนวเสียง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ พบการใช้แนวเสียงวิถี่ขึ้นและวิถี่ลงประกอบกัน

ชั้นคู่

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ มีการใช้เสียงชั้นคู่ ๔ ได้แก่

ทำนองห้องที่ ๒ พยางค์เสียงที่ ๔ เสียงเร ประกอบกับเสียงลา

การเคลื่อนที่ของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ เริ่มจากการใช้เสียงเรคู่ ๔ ในห้องที่ ๒ ตามด้วยการใช้มือซ้งใน
ลักษณะการตีสลับมือ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนวน คือ ส่วนวนที่ ๑ ห้องที่ ๓ - ๔ ใช้เสียงมี เร ซอล และ
ส่วนวนที่ ๒ ตั้งแต่ห้องที่ ๕ - ๘ เคลื่อนที่ทำนองลง ตั้งแต่เสียงลาจนถึงเสียงเร

ความโดดเด่นของทำนอง

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ เป็นรูปแบบของการดำเนินทำนองแบบบังคับทาง กระสวน
ทำนองแตกต่างจากทำนองทั้งหมดที่ผ่านมา

ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๔

- - - -	- - - ร	- - ม -	ม - ม ซ	- - ล -	ล - ล -	ล ซ - -	- - ม -
- - - -	- - - ล	- - - ร	- ร - -	- - - ซ	- ซ - ซ	- - ม ร	- - - ร

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือน ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓

สรุปการวิเคราะห์เพลงจีนไห้วเจ้า

เพลงจีนไห้วเจ้า พบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบนทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเสียง
ปัญจมูล ตรีม x ซลx

การดำเนินทำนองของเพลงเป็นการบังคับทาง โดยปรากฏพบทำนองเพลงที่มักเว้นห้องที่ ๑ และห้องที่ ๓ ของประโยค ทั้ง ๒ ลักษณะที่พบ แสดงอาการของสำนวนเพลงที่เป็นสำเนียงภาษาจีน

กระสวนทำนองมีรูปแบบคล้ายคลึงกันทั้งหมด ยกเว้น ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓ - ๔ มีรูปแบบกระสวนทำนองที่ต่างกันออกไปเพียงเล็กน้อย

๕.๓.๕ ลูกหมุด

ทำนองลูกหมุดประโยคที่ ๑

- - ซ ล	- ดิ - ริ	- มี - ริ	- ดิ - ล	- - ซ ซ	- - ล ล	- - ดิ ดิ	- - ริ ริ
- ฟ - -	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ม	- - - ร	- - - ม	- - - ด	- - - ร

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนทำนองลูกหมุดในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ประโยคที่ ๑

ทำนองลูกหมุดประโยคที่ ๒

- - ดิ ริ	- - ดิ ริ	- - ดิ ริ	- ริ - -	มี ริ - -	ริ ดิ - -	ดิ ล - -	ล ซ - -
ซ ล - -	ดิ ล - -	ดิ ล - -	ดิ - - -	- - ดิ ล	- - ล ซ	- - ซ ม	- - ม ร

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนทำนองลูกหมุดในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ประโยคที่ ๒

ทำนองลูกหมุดประโยคที่ ๓

- - ซ -	ม ซ - ซ	- - - -	ซ ล - ล	- - ดิ -	ล ดิ - ดิ	- - - -	ดิ ริ - ริ
- - - ร	- - ม ร	- - ร ม	- - ซ ม	- - - ซ	- - ล ซ	- - ซ ล	- - ดิ ล

ลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนทำนองลูกหมุดในเพลงนางหงส์ เรื่องแสนสุดสวาท ประโยคที่ ๓

๕.๔ สรุปผลการวิเคราะห์

เพลงนางหงส์ เรื่องเทพนิมิต ประกอบด้วยเพลงเทพนิมิต สามชั้น เพลงเร็วแขกมัดตีนหมู เพลงเร็วลูกวอนแม่ เพลงจีนไหว้เจ้า และลูกหมุดตามลำดับ ซึ่งจากการวิเคราะห์บทเพลงต่างๆ ที่กล่าวมา ผู้วิจัยสามารถสรุปถึงความสัมพันธ์ของบทเพลงที่เรียงร้อยกันได้ดังนี้

๕.๔.๑ บันไดเสียง

บทเพลงดังที่กล่าวมาพบการใช้บันไดเสียงทางเพียงออบนทั้งหมด ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ตรม x ซล x แต่พบการใช้เสียงนอกกลุ่มเสียงได้แก่เสียงที่ ที่เป็นเสียงประธาน (Tonic) ของบันไดเสียงกลาง ประกอบด้วยกลุ่มเสียงปัญจมูล ทดร x ซล x บางครั้ง เป็นการใช้เพื่อเป็นเสียงคู่ ๔ ของมือซ้อง ให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้นและใช้เพื่อแสดงแสดงให้เห็นสำเนียงภาษา ได้แก่สำเนียงจีน (ในเพลงภาษา) ได้อย่างชัดเจน

การใช้บันไดเสียงของเพลงนางหงส์ เรื่องเทพนิมิต เป็นบันไดเสียงเดียวกันทั้งหมด คือบันไดเสียงทางเพียงออบน แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์ในด้านบันไดเสียง ผู้วิจัยจึงขอแสดงความสัมพันธ์ของเสียงลูกตกที่เป็นรอยต่อระหว่างบทเพลงดังนี้

๕.๔.๑.๑ ทำนองเพลงเทพนิมิต สามชั้น ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘ และทำนองเพลงเร็วแขกมัดตีนหมูท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

ทำนองเพลงเทพนิมิต สามชั้น ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๘

- ด - -	ริ มี - มี	- มี - มี	- มี - ริ	- มี - ริ	- ด - ล	- ด - -	ริ ริ - ด
- ด - -	- ม - ซ	- ล - ซ	- ม - ร	- ม - ร	- ด - ม	- ด - ร	- - - ด

เพลงเร็วแขกมัดตีนหมูท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

ม - - ด	- ด ซ -	ม - ร ม	ซ - ล -	- ด - ร ม	ซ - ล -	- - - ซล	ด ริ - ด
- ร ด ซ -	ซ - - - ม	- ร ด - -	- ม - ซ	ซ - ด -	- ม - ซ	ร ม ฟ -	- - - ด -

สัมผัสเสียงระหว่างบทเพลงเป็นเสียงโด ซึ่งเป็นเสียงเดียวกัน จึงทำให้สัมผัสเสียงของบทเพลงมีความแนบเนียน

๕.๔.๑.๒ ทำนองเพลงเร็วแขกมัดตีนหมู ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖ และทำนองเพลงเร็วลูกวอนแม่ วรรคที่ ๑

ทำนองเพลงเร็วแขกมัตตีนหมู ท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๖

- ดิ - ดิ	- ดิ - ดิ	- ดิ - ดิ	- ดิ - ดิ	- ดิ - ดิ	- ดิ - ดิ	วิ ดิ - ดิ	- - - ดิ
- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- - - ด	- - - ฟ	- ด - -

ทำนองเพลงเร็วลูกวอนแม่ วรรคที่ ๑

- - มิ วิ	- - วิ ดิ	- - มิ วิ	- - วิ ดิ	- - มิ วิ	- - ดิ วิ	- - มิ วิ	- - วิ ดิ
- - - -	ดิ ล - ฆ	- - - -	ดิ ล - ฆ	- - - -	ดิ ล - -	ดิ ล - -	ดิ ล - ฆ

สัมผัสเสียงระหว่างบทเพลงเป็นเสียงโด ซึ่งเป็นเสียงเดียวกัน

๕.๔.๑.๓ เพลงเร็วลูกวอนแม่ วรรคที่ ๔ กับทำนองเพลงจีนไห้วเจ้า ประโยคที่ ๑

ทำนองเพลงเร็วลูกวอนแม่ วรรคที่ ๔

- มิ - -	มิ วิ - -	วิ ท - -	ท ล - -	- ฆ - ดิ	- - วิ มิ	- มิ - มิ	- วิ - ดิ
- - วิ ท	- - ท ล	- - ล ฆ	- - ฆ ม	- ร - ด	- - - ม	- ฆ - ม	- ร - ด

ทำนองเพลงจีนไห้วเจ้า ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๑

- - - -	- - - ล	- - - -	- ฆ - ล	- ดิ - ล	ฆ ม - ฆ	- ฆ - -	- ม - ร
- - - -	- - - ล	- - - -	- ฆ - ล	- ด - ล	ฆ ท - ฆ	- ฆ - -	- ท - ล

ลูกตกสำคัญระหว่างบทเพลง เป็นเสียงโด และเสียงเร ซึ่งมีระยะห่างกันเป็นคู่ ๒ และเสียงเริ่มต้นของทำนองเพลงจีนไห้วเจ้า คือเสียงลา ซึ่งเป็นเสียงคู่ ๓ หรือเสียงลำดับที่ ๖ (Dominant) กลุ่มเสียงปัญญามูลเดียวกัน

สัมผัสเสียงของแต่ละบทเพลง แสดงให้เห็นถึงเสียงที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเสียงเดียวกัน คือเสียงโด แต่พบบทเพลงที่ไม่มีเสียงลูกตกเดียวกัน แต่สามารถเชื่อมต่อกันได้ด้วยเสียงลา ที่เป็นเสียงคู่ ๓ กัน

นอกจากความสัมพันธ์ของบันไดเสียงแล้ว สัมผัสเสียงของลูกตกที่ได้อธิบายไปแล้วนั้น เป็นอีกหนึ่งปัจจัยของความสัมพันธ์ในการร้อยเรียงบทเพลงทั้งหมดของเพลงนางหงส์ เรื่องเทพนิมิต เข้าด้วยกัน

๕.๔.๒ สำนวนเพลง

จากการวิเคราะห์เพลงนางหงส์ เรื่องเทพนิมิต อันประกอบไปด้วยเพลงเทพนิมิต สามชั้น เพลงเร็วแขกมัดตีนหมู เพลงเร็วลูกวอนแม่ และเพลงจิ้งหิวเจ้า พบลักษณะการดำเนินทำนองดังนี้

๕.๔.๒.๑ เพลงเทพนิมิต สามชั้น พบลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นรูปแบบการใช้มือซ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไป ประกอบกับสำนวนการข้ามเสียง ได้แก่ การใช้เสียง มี ซอล ลา โด ที่มีลักษณะวนไปมา แสดงอาการของเพลงสำเนียงจิ้ง

ทำนองเพลงเทพนิมิต ท่อนที่ ๑ ประโยคที่ ๓

ริ - -	ดี - ล ดี	- -	มี -	มี - ริ -	ดี - ริ -	ริ - ดี -	- ล - -	ซ - ม ซ
- - ดี ล	- ซ - -	- -	- ริ -	- ดี - ล	- ล - ดี	- ล - ซ	- - ซ ม	- ร - -

นอกจากนี้ยังพบการใช้ลูกล้อ ในท่อนที่ ๒ ประโยคที่ ๓-๔ เป็นการใช้ลูกล้อ หรือการดำเนินทำนองที่เหมือนกันของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องนำและเครื่องตาม

๕.๔.๒.๒ เพลงเร็วแขกมัดตีนหมู สำนวนมือซ้อง พบการใช้มือซ้องที่เป็นแบบแผนทั่วไป ประกอบกับมือซ้องที่มีลักษณะเฉพาะของบทเพลง ได้แก่ การใช้ลูกสะบัดที่มาท้ครั้งของทำนองเพลงท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ และวรรคที่ ๔ การใช้เสียงคู่ ๑๐ ในทำนองเพลงท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๓ และท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔

ทำนองเพลงเร็วแขกมัดตีนหมู ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑

ม - - ด	- ด ซ -	ม - ร ม	ซ - ล -	- ด - ร ม	ซ - ล -	- - - ซ ล	ดี ริ - ดี
- ร ด ซ -	ซ - - - ม	- ร ด - -	- ม - ซ	ซ - ด -	- ม - ซ	ร ม ฟ -	- - ด -

ทำนองเพลงเร็วแขกมัดตีนหมู ท่อนที่ ๒ วรรคที่ ๔

- มี ริ ดี	- ดี - ล	- - ซ ล	- ดี - ริ	- ร ม ฟ ล	- ซ - ฟ	ม - ซ ฟ	- - ซ -
- มี ร ด	- ล - -	ร ม - -	- ด - ร	ด - - -	ร - ด -	- ร - -	ม ร - ด

การบรรเลงเพลงเร็วแขกมดตีนหมู หลังออกจากเพลงเทพนิมิต สามชั้นพบการดัดแปลงทำนองของเพลงแขกมดตีนหมู ท่อนที่ ๑ วรรคที่ ๑ ด้วยการขยายขึ้นเป็น ๑ เท่าตัว เป็นกลวิธีหนึ่งของผู้บรรเลงเพื่อความแนบเนียนของรอยต่อของบทเพลง

๕.๔.๒.๓ เพลงเร็วลูกวอนแม่ เป็นลักษณะการดำเนินทำนอง ที่เป็นสำนวนมือฆ้องแบบแผนทั่วไป

๕.๔.๒.๔ เพลงจีนไหว้เจ้า พบการดำเนินทำนองที่เป็นการบังคับทางโดยปรากฏพบทำนองเพลงที่มักเว้นห้องที่ ๑ และห้องที่ ๓ ของประโยค ทั้ง ๒ ลักษณะที่พบ แสดงอาการของสำนวนเพลงที่เป็นสำเนียงภาษาจีน